

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060206

DOM
2015-08-28
Stockholm

Mål nr
M 2825-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-03-04 i mål nr M 5089-14,
se bilaga

KLAGANDE

Läckeby Gård AB
Läckeby gård 562
380 31 Läckeby

MOTPART

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun
Box 611
391 26 Kalmar

SAKEN

Föreläggande att valla in dieselcistern på fastigheten X i Kalmar kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1227304

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Läckeby Gård AB har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och befria bolaget från kravet att valla in dieselcisternen.

Samhällsbyggnadsnämnden har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Läckeby Gård AB har vidhållit vad som tidigare anförts.

Samhällsbyggnadsnämnden har vidhållit vad som tidigare anförts.

Naturvårdsverket har i egenskap av remissinstans yttrat sig och anført i huvudsak följande. Naturvårdsverket delar mark- och miljödomstolens bedömning avseende cisternens invallning. Naturvårdsverkets föreskrifter utgör minimikrav som har till syfte att förhindra förorening av mark och vatten. För de fall tillsynsmyndigheten finner skäl att ställa hårdare krav än de som regleras i föreskriften kan detta göras i enskilda fall med stöd av miljöbalken. X är belägen i västra ytterkanten av grundvattenförekomsten Kalmarkustens sandstensformation. Marken där består huvudsakligen av morän, alternativt sandig eller ospecifik morän. Risken för spridning av dieseln vid ett eventuellt läckage är därmed stor på grund av jordens höga genomsläpplighet. Brandfarliga vätskor som diesel eller andra petroleumprodukter är mycket besvärliga föroreningar som kan orsaka stora problem för grundvattnet. Om tillsynsmyndigheten vid en lokaliseringsbedömning finner att platsen är så känslig att ett utsläpp av oljeprodukter skulle kunna innebära allvarliga miljökonsekvenser kan myndigheten förelägga om strängare krav än de som framgår av föreskrifterna. Tillsynsmyndigheten kan med stöd av miljöbalkens hänsynsregler kräva skyddsåtgärder motsvarande de som gäller inom vattenskyddsområde. Med beaktande av cisternens placering och att även små mängder diesel riskerar att förorena stora mängder vatten bör krav utöver föreskrifterna övervägas. Den kostnad som enligt

samhällsbyggnadsnämndens beräkningar en invallning av cisternen medför är inte orimligt hög i förhållande till miljönyttan.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2003:24 om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor, senast ändrade genom NFS 2009:9, innehåller regler om att cisterner inom vattenskyddsområde med lagrad volym större än 250 liter ska ha ett sekundärt skydd. Föreskrifterna innehåller inte krav på ett sekundärt skydd för cisterner utanför vattenskyddsområde som i det nu aktuella fallet.

I enlighet med miljöbalkens regler kan föreskrifterna kompletteras med ytterligare försiktighetsmått och skyddsåtgärder. Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska sådana åtgärder vidtas så fort det finns skäl att anta att en verksamhet kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Det kan dock inte ställas krav som är orimliga med hänsyn till kostnaden i förhållande till miljönyttan, 2 kap. 7 § miljöbalken.

Den aktuella dieselcisternen är placerad på mark som huvudsakligen består av morän med hög genomsläpplighet. Fastigheten ifråga är belägen vid kanten av en grundvattenförekomst med stora vattenmängder. Med hänsyn härtill delar Mark- och miljööverdomstolen bedömningen att det inte är orimligt att i detta fall ställa krav på invallning av cisternen. Bolagets överklagande ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Lars Dirke, hovrättsrådet Roger Wikström, referent, tekniska rådet Bengt Jonsson och tf. hovrättsassessorn Rickard Forsgren.

Föredragande har varit Marie Eiderbrant.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
3:4

DOM
2015-03-04
meddelad i
Växjö

Mål nr M 5089-14

KLAGANDE

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun
Box 611
391 26 Kalmar

MOTPART

Läckeby Gård AB
Läckeby gård 562
380 31 Läckeby

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Kalmar län beslut den 8 december 2014, i ärende nr 505-1261-2014, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att valla in dieselcistern på fastigheten X i Kalmar kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver Länsstyrelsens i Kalmar län beslut såvitt avser krav på invallning och fastställer Samhällsbyggnadsnämndens i Kalmar kommun beslut den 29 januari 2014, dnr 2013-5125, såvitt avser kravet i sista punkten att hålla dieselcistern invallad.

Den förelagda åtgärden ska utföras senast sex månader räknat från det att domen vunnit laga kraft.

Dok.Id 315221

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:30 -

BAKGRUND

Den 9 januari 2014 beslutade Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun (nämnden) att förelägga Läckeby Gård AB (Bolaget) att vidta ett antal åtgärder. Bland annat förelades Bolaget att tillse att cistern med diesel förvarades invallad, under tak och på ett kemikalieresistent underlag. Åtgärden skulle vara vidtagen senast den 31 oktober 2014. Enligt föreläggandet ålades bolaget även att hålla saneringsmedel tillgängligt och att förse förvaringsplatsen med skylt. Efter att Bolaget överklagat beslutet till Länsstyrelsen i Kalmar län, har länsstyrelsen den 8 december 2014 upphävt föreläggandet i den del det gäller kravet på invallning och tak. Därefter har nämnden överklagat beslutet till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun har yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och fastställer nämndens beslut att förelägga om invallning av dieselcistern.

Till grund för yrkandet har nämnden anfört i huvudsak följande. Många verksamheter inom Kalmar kommun har egen dieselcistern. För att undvika miljöskada om ett läckage skulle ske, är invallning av dieselcisternen ett viktigt sekundärt skydd från miljösynpunkt på de flesta platser. Cisternen står, som länsstyrelsen påpekat, inom grundvattenförekomsten Kalmarkustens sandstensformation. Formationen håller stora vattenmängder. Framtida klimatförändringar förutspås innebära längre växtodlings- och torrperioder och ökat behov av vattenuttag under den varma delen av året. Att då äventyra framtida vattenkvalité i en vattenförekomst genom att lagra farliga kemikalier utan invallning innebär enligt samhällsbyggnadsnämnden en alltför stor risk.

På lång sikt bör man räkna med att en förorening som ligger i marken ovanför grundvattnet förr eller senare kommer att nå ner till grundvattnet. Men bensin och dieselföroreningar sprids inte enbart längs grundvattenytan, utan lösta beståndsdelar kan transporteras med grundvattnet relativt långa sträckor. Små mängder petroleum förorenar mycket vatten. Det är tillräckligt för att ge lukt och smak åt vattnet även

vid låga halter. Det behövs alltså endast en låg koncentration för att ge märkbar påverkan på vattnet. Åbyån/Läckebyån har inte god status i nuläget. Det är inte förenligt med vattenförvaltningen att riskera försämrad status på ytvattnet genom att tillåta en icke invallad cistern då den med relativt enkla åtgärder kan vallas in.

Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2003:24 ska ses som minimikrav som kan kompletteras med ytterligare försiktighetsmått beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Med hänsyn till att verksamheten på X och närheten till Läckebyån anser samhällsbyggnadsnämnden att det är miljömässigt befogat att verksamhetsutövaren vidtar skyddsåtgärder. Verksamhetsutövaren har enligt samhällsbyggnadsnämndens bedömning inte visat att de förelagda åtgärderna är orimliga. Verksamhetsutövaren själv anger att om man ska investera i invallning för dieselcisternen innebär det en betydande kostnad. Det finns olika varianter av invallning, alltifrån att en cistern sätts i en uppsamlingsbalja med tak kompletterat med pump för knappt 20 000, till en dubbelmantlad cistern med skåp, balja pump och regnkrage för drygt 45 000 kronor. Det är även vanligt att invallning sker genom att cisternen ställs i en separat byggnad anpassad för ändamålet.

En invallning håller ett flertal år och skyddar både natur och vatten mot eventuell förorening till följd av läckage. Det är också en försäkring för verksamheten själv att den inte skadar natur och miljö. Kostnaden för sanering skulle vida överstiga kostnaden för invallning av dieselcisternen. Föreläggandet kan därför inte anses vara mer ingripande än vad som behövs.

Läckeby Gård AB har i yttrande över nämndens överklagande anfört i huvudsak följande. Läckeby Gård anser att länsstyrelsen fattat ett riktigt beslut gällande deras dieselcistern. Bolaget yrkar att domstolen avslår nämndens överklagan.

Bolaget finner inte att kommunen i sak anfört något nytt av värde. Att spekulera i framtida klimatförändringar känns som ett alltför vagt underlag för beslut. Vilken tidsaspekt avser kommunen?

Vidare har nämnden skrivit att man på lång sikt bör räkna med att en förorening som ligger i marken ovanför grundvattnet förr eller senare kommer att gå ner till grundvattnet. Alltså ytterligare spekulationer från kommunens sida. Det talas även om att avståndet från dieseltanken till Läckebyån är ca 300 meter. Vid mätning på karta har bolaget funnit att det kortaste avståndet är 329 meter.

Bolaget anser sammanfattningsvis att kommunen inte har kommit med några nya uppgifter som motiverar en ändring av länsstyrelsens beslut.

DOMSKÄL

Tillämplig lagstiftning framgår av det överklagade beslutet.

Länsstyrelsens nu överklagade beslut innebär att kravet på invallning och förvaring under tak upphävs. Övriga försiktighetsmått enligt sista punkten har vunnit laga kraft. Samhällsbyggnadsnämnden har begränsat sitt överklagande till att avse frågan om invallning. Mark- och miljödomstolen har alltså att pröva frågan om de försiktighetsåtgärder avseende invallning som Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun förelagt Lyckeby Gård AB är befogade.

Av utredningen i målet framgår att den aktuella dieselcisternern rymmer 3 m³ och är placerad utomhus, utan invallning. Cisternen står vidare på mark som huvudsakligen består av morän, alternativt sandig- eller ospecifik morän. Det rör sig därmed om jordarter som har hög genomsläpplighet, vilket ökar risken för spridning vid läckage. Fastigheten är vidare belägen i utkanten av grundvattenförekomsten Kalmarkustens sandstensformation, och dieselcisternen är placerad på ett avstånd om 330 meter från Läckebyån.

Liksom samhällsbyggnadsnämnden redovisat konstaterar domstolen att även små mängder diesel kan förorena stora mängder vatten. Vidare är markförhållandena i förevarande fall sådana att ett läckage, på grund av jordartens höga genomsläpplighet, lätt kan sprida sig till den närliggande Läckebyån. Ett utsläpp riskerar även att påverka den närliggande grundvattenförekomsten. Sammanfattningsvis finner dom-

stolen att kravet på invallning som nämnden förelagt Bolaget inte är orimligt med hänsyn till Läckebyåns skyddsvärde. Detta gäller även med beaktande av den kostnad som det förelagda försiktighetsmålet medför för Bolaget. Länsstyrelsens beslut ska följaktligen ändras och samhällsbyggnadsnämndens beslut om föreläggande om invallning fastställas. Tiden för fullgörandet bör bestämmas till sex månader räknat från det att domen vinner laga kraft.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 25 mars 2015.

Lena Stjernqvist

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Stjernqvist, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Föredragande har varit beredningsjuristen Nils Dahlström.